

--	--	--	--	--	--	--	--

Sl. No. : 259920

154(G)

(March, 2019)

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 100

સૂચનાઓ :

- 1) આ પ્રશ્નપત્રમાં કુલ 6 વિભાગ અને 35 પ્રશ્નો છે.
- 2) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પ આન્તરિક છે.
- 3) પ્રશ્નની સૂચના અનુસાર જવાબ લખો.
- 4) પ્રશ્નની સામે લખેલ અંક ગુણ દર્શાવે છે.
- 5) ફૂટપટ્ટી તેમ જ પેન્સિલનો ઉપયોગ જરૂરી છે.
- 6) ગણના માટે સાદા કેલ્ક્યુલેટર નો ઉપયોગ કરી શકાશે.
- 7) નવો વિભાગ નવા પાના પર લખો.

વિભાગ - A

- નીચે આપેલા 1 થી 10 હેતુલક્ષી પ્રકારના પ્રશ્નો છે. આપેલા વિકલ્પો પૈકી સાચો વિકલ્પ શોધી તેનો જવાબ લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે. [10]

- 1) ભાગીદારોના ઉપાડ પરનું વ્યાજ એ ભાગીદાર માટે શું છે ?
(A) ખર્ચ (B) દેવું
(C) આવક (D) નુકસાન
- 2) જ્યાં વ્યક્તિગત કૌશલ્યનું મહત્વ હોય ત્યાં પાઘડી હોય છે.
(A) વધુ (B) ઓછી
(C) શૂન્ય (D) ઋણ
- 3) પૂનઃ મૂલ્યાંકન ખાતાંને તરીકે ઓળખવામાં આવે છે ?
(A) મૂડી અનામત ખાતાં
(B) નફા નુકસાન ફાળવણી ખાતાં
(C) નફા - નુકસાન હવાલા ખાતાં
(D) નફા - નુકસાન ખાતાં

- 4) જ્યારે ફક્ત નુફા - નુકસાનનું જૂનું પ્રમાણ જ આપેલ હોય ત્યારે બાકીના ભાગીદારોનું લાભનું પ્રમાણ =
- (A) 1 : 1 (B) જૂનું પ્રમાણ
(C) મૂડીનું પ્રમાણ (D) શોધી શકાય નહિ.
- 5) પેઢીના વિસર્જન સમયે સામાન્ય અનામત ખાતાની બાકી કયા ખાતે લઈ જવામાં આવે છે ?
- (A) માલ મિલકત નિકાલ ખાતે (B) રોકડ ખાતે
(C) નફા - નુકસાન ખાતે (D) ભાગીદારોના મૂડી ખાતે
- 6) નીચેનામાંથી કંઈ મૂડી કંપનીના પાકા સરવૈયામાં 'શેરમૂડી'ના શીર્ષક હેઠળ દર્શાવવામાં આવતી નથી ?
- (A) સત્તાવાર મૂડી (B) બહાર પાડેલી મૂડી
(C) અનામત મૂડી (D) ભરાયેલી મૂડી
- 7) રિબેચર એ કંપની માટે છે.
- (A) મૂડી (B) લેણું
(C) દેવું (D) મિલકત
- 8) ગુણોત્તરોની રજૂઆત કયા સ્વરૂપે થાય છે ?
- (A) પ્રમાણના સ્વરૂપે (B) ટકાવારી સ્વરૂપે
(C) સમયના સ્વરૂપે (D) ઉપરના બધા જ સ્વરૂપે
- 9) ચાલુ મિલકતોમાંથી કંઈ મિલકત બાદ કરવાથી પ્રવાહી મિલકતો મળે છે ?
- (A) સ્ટોક (B) રોકડ અને બેંક સિલક
(C) દેવાદારો (D) લેણી હુંડીઓ
- 10) રોકડ પ્રવાહ પત્રકમાં કેટલી પ્રવૃત્તિઓ હોય છે ?
- (A) પાંચ (B) ચાર
(C) ત્રણ (D) બે

વિભાગ - B

- નીચેના 11 થી 20 સુધીના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. દરેક પ્રશ્નનો 1 ગુણ છે. [10]

- 11) પાઘડી એટલે શું ?
- 12) એકત્રિત નફાની વહેંચણી કઈ રીતે થાય છે ?
- 13) પુનઃ મૂલ્યાંકન ખાતું ક્યારે ઉધાર કરવામાં આવે છે ?
- 14) પેઢીના વિસર્જન સમયે અગાઉ માંડી વાળેલ ઘાલખાધ પરત મળે, ત્યારે તેની નોંધ ક્યાં થાય છે ?
- 15) જામીનગીરી પ્રીમિયમ એટલે શું ?
- 16) ડિબેન્ચર વટાવ એટલે શું ?
- 17) આડુ વિશ્લેષણ એટલે શું ?

અથવા

ઊભું વિશ્લેષણ એટલે શું ?

- 18) કયા ગુણોત્તરો દ્વારા કાર્યક્ષમતા મપાય છે ?
- 19) વેચાણ પડતર એટલે શું ?
- 20) ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ કંઈ પ્રવૃત્તિમાં નોંધાય છે ?

વિભાગ - C

- નીચેના 21 થી 26 પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. દરેકના 3 ગુણ છે. [18]

- 21) એક ભાગીદાર પેઢીમાંથી દર મહીનાને અંતે એકસરખી રકમનો ઉપાડ કરે છે. વર્ષના અંતે કુલ વાર્ષિક ઉપાડ રૂ. 12,000 કરેલ છે. જો ઉપાડ પર વાર્ષિક 12% લેખે વ્યાજ વસૂલ કરવાનું હોય તો વર્ષના અંતમાં ઉપાડ પર વ્યાજ ગણો.
- 22) આજૂ, બાજૂ અને કાજૂ એક ભાગીદારી પેઢીના ભાગીદારો છે. તેઓ નફો કે નુકસાન 2 : 2 : 1 ના પ્રમાણમાં વહેંચે છે. બધા ભાગીદારોએ ભવિષ્યમાં નફા - નુકસાનની વહેંચણીનું પ્રમાણ 3 : 2 : 1 કરવાનું નક્કી કર્યું છે. આ માહિતી પરથી ત્યાગની ગણતરી કરો.
- 23) વિસર્જન વખતે પેઢીની કુલ મિલકતો રૂ. 4,00,000 છે. જે પૈકી ચાલુ મિલકતો 40% છે. જેમાં રોકડ રૂ. 20,000 નો સમાવેશ થાય છે. સ્થિર મિલકતોના 120% રકમ ઉપજી, જ્યારે ચાલુ મિલકતોની 80% રકમ ઉપજી. ગણતરી બતાવી જરૂરી આમનોંધ લખો. બા.જે. જરૂરી નથી.

- 24) ભાગીદારી અને ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન વચ્ચેનો તફાવત સ્પષ્ટ કરો (3 મુદ્દા).

અથવા

ભાગીદારી પેઢીના વિસર્જન સમયે પાકા સરવૈયામાં દર્શાવેલ નીચેની બાકીઓનો નિકાલ કેવી રીતે કરશો ?

- (1) રોકાણ વધઘટ ભંડોળ
- (2) પ્રોવિડન્ડ ફંડ
- (3) નફા - નુકસાન ખાતાની ઉધાર બાકી

- 25) પ્રેરણા લિમિટેડે તા. 1-08-2017 ના રોજ રૂ. 100 ના એક એવા 9% ના 8,000 ડિબેન્ચર્સ મૂળકિંમતે બહાર પાડ્યા. જે તા. 31-07-2022 ના રોજ ડિબેન્ચર દીઠ રૂ. 120 ની કિંમતે પરત કરવાના છે. કંપનીના ચોપડે ડિબેન્ચર બહાર પાડતી વખતની અને પરત કરતી વખતની જરૂરી આમનોંધ લખો. બા.જે. જરૂરી નથી.

- 26) તા. 01-4-2014 ના રોજ પ્રખર લિમિટેડે 7.5% ના 8,000 કન્વર્ટિબલ ડિબેન્ચર દરેક રૂ. 200 ના ભાવે બહાર પાડ્યા. જે શરતો મુજબ 4 વર્ષ પછી ડિબેન્ચરની મૂળ કિંમતના બદલામાં રૂ. 10 નો એક એવા ઇક્વિટી શેર, 25 ટકાના પ્રિમિયમથી આપવામાં આવશે. તા. 1-4-18 ના રોજ નક્કી કરેલ શરત મુજબ બધા જ ડિબેન્ચર્સનું ઇક્વિટી શેરમાં રૂપાંતર કરવામાં આવ્યું. કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો. બા. જે. જરૂરી નથી.

અથવા

શેર અને ડિબેન્ચર વચ્ચેના તફાવતના ત્રણ મુદ્દા લખો.

વિભાગ - D

- નીચેના 27 થી 30 પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ ગણતરી કરી જવાબ આપો. દરેક પ્રશ્નના 4 ગુણ છે.

- 27) પૂજા અને પ્રાર્થનાની પેઢીની મૂડી રૂ. 8,00,000 છે અને અપેક્ષિત વળતરનો દર 12% છે. છેલ્લા ત્રણ વર્ષનો નફો અનુક્રમે રૂ. 1,00,000, રૂ. 1,40,000

અને રૂ. 90,000 છે. પાઘડીનું મૂલ્ય છેલ્લા ત્રણ વર્ષના સરેરાશ અધિક નફાના 2 વર્ષની ખરીદીને આધારે નક્કી કરવાનું છે. તો પાઘડીનું મૂલ્ય શોધો.

- 28) સન લિમિટેડના તા. 31-3-2016 અને તા. 31-3-2017 ના રોજ પુરા થતા વર્ષના નફા નુકસાનનાં પત્રકો નીચે પ્રમાણે આપવામાં આવેલા છે. તેના આધારે તુલનાત્મક નફા - નુકસાનનું પત્રક બનાવો.

તા. 31-3-2016 અને તા. 31-3-2017 ના રોજ પુરા થતા વર્ષના નફા નુકસાનનાં પત્રકો નીચે પ્રમાણે આપવામાં આવેલ છે.

વિગતો	નોંધ નંબર	તા. 31-3-2017 રૂ.માં	તા. 31-3-2016 રૂ.માં
વેચાણની ઉપજો		16,00,000	14,00,000
અન્ય આવકો		3,00,000	2,50,000
ખર્ચાઓ		9,60,000	7,20,000

આવકવેરાનો દર 30% હતો.

- 29) જનતા લિમિટેડની નીચે આપેલી વિગતોના આધારે ચાલુ ગુણોત્તર અને પ્રવાહી ગુણોત્તર ગણો.

વિગત	રકમ ₹	વિગત	રકમ ₹
રોકડ અને રોકડ સમકક્ષ	1,80,000	લેણદારો	2,00,000
દેવાદારો	1,20,000	દેવી હૂંડી	1,00,000
લેણીહૂંડી	60,000	ખર્ચ ચૂકવવાના બાકી	80,000
સ્ટોક	1,40,000	કરવેરાની જોગવાઈ	80,000
ચાલુ રોકાણો	1,00,000		

અથવા

કર્ણાવતી લિમિટેડની નીચે આપેલ વિગતોના આધારે દેવાદારોનો ઉચલો અને લેણદારોનો ઉચલો શોધો.

વિગત	રકમ ₹
ઉધાર-વેચાણ	48,00,000
રોકડ વેચાણ	12,00,000
શરૂનાં વેપારી લેણાં	2,30,000
શરૂનાં વેપારી દેવાં	3,60,000
રોકડ ખરીદી	4,00,000
કાચો નફો	12,00,000
આખરનાં વેપારી લેણાં	1,70,000
કુલ ખરીદી	30,00,000
આખરનાં વેપારી દેવાં	4,80,000

30) નીચેની પરાગ કંપનીની વિગતોના આધારે કામગીરી પ્રવૃત્તિઓમાંથી ઉદ્ભવતા રોકડ પ્રવાહની ગણતરી કરો.

વિગત	રકમ ₹
ચાલુ વર્ષનો નફો	3,20,000
કરવેરાની જોગવાઈ	30,000
સૂચિત ડિવિડન્ડ	60,000
માંડી વાળેલ પાઘડી	35,000
માંડી વાળેલ ઘસારો	47,000
મિલકત વેચાણની ખોટ	43,000
મળેલ ભાડું	45,000
મળેલ ડિવિડન્ડ	65,000
ચાલુ મિલકતોમાં વધારો	1,00,000
ચાલુ દેવામાં ઘટાડો	90,000

અથવા

નર્મદા કંપની લિમિટેડની નીચે આપેલ વિગતોના આધારે રોકાણની પ્રવૃત્તિનો રોકડ પ્રવાહ શોધો.

વિગત	રકમ ₹
યંત્રોની શરૂની બાકી	4,50,000
યંત્રોની આખરની બાકી	4,00,000
વેચેલ યંત્રની ચોપડે કિંમત	25,000
યંત્રો પર ગણેલ ઘસારો	50,000
યંત્રોની વેચાણ કિંમત	15,000

વિભાગ - E

નીચેના 31 થી 33 નિબંધ પ્રકારના પ્રશ્નો છે. માગ્યા મુજબ જવાબ લખો.
દરેક પ્રશ્નના 8 ગુણ છે.

[24]

31) A અને B, 2 : 1 ના પ્રમાણમાં નફો - નુકસાન વહેંચી લેતા એક પેઢીના ભાગીદારો છે. તા. 31-3-2018 ના રોજ તેમની પેઢીનું પાકું સરવૈયું નીચે મુજબ હતું.

મૂડી-દેવા	રકમ ₹	મિલકત લેણા	રકમ ₹
મૂડી :			
A 80,000		. પ્લાન્ટ-યંત્રો	80,000
B 40,000	1,20,000	. મકાન	50,000
અનામત ભંડોળ	21,000	સ્ટોક	17,000
લેણદારો	75,000	. દેવાદારો 50,000	
દેવી હૂંડી	10,000	- ધા.ખા. અનામત 4,000	46,000
		રોકડ/બેંક	33,000
	2,26,000		2,26,000

C ને તા. 1-4-2018 થી નવા ભાગીદાર તરીકે દાખલ કરવામાં આવ્યો જે નીચેની શરતોએ પ્રવેશ મેળવ્યો.

- (1) C ને 1/4 ભાગે પેઢીમાં પ્રવેશ મેળવશે. જે A અને B પાસેથી 1 : 2 ના પ્રમાણમાં મેળવશે.
- (2) C તેના ભાગે પ્રમાણસર મૂડી લાવશે.
- (3) C તેના ભાગની પાઘડી રોકડમાં લાવશે. પેઢીની પાઘડીનું મૂલ્યાંકન રૂ. 1,80,000 કરવામાં આવ્યું.
- (4) કાયમી મિલકતો 10% ઘસારાને પાત્ર છે.
- (5) બધા જ દેવાદારો સદ્દર છે.
- (6) વીમા પ્રિમિયમના રૂ. 3,000 આવતા વર્ષ માટે આગળ લઈ જવાના છે. જરૂરી ખાતાં અને પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

- 32) E, F, G 4 : 3 : 3 ના પ્રમાણમાં નફો - નુકસાન વહેંચતા એક પેઢીના ભાગીદારો છે. 'E' તા. 31-3-2018 ના રોજ નિવૃત્ત થાય છે. તે દિવસનું પાકું સરવૈયું નીચે દર્શાવ્યા પ્રમાણે છે.

પાકું સરવૈયું

જવાબદારી	રકમ ₹	મિલકતો	રકમ ₹
મૂડી : E 8,000		પાઘડી	1,000
F 5,000		જમીન-મકાન	6,000
G 2,000	15,000	ફી હોલ મિલકત	3,000
સામાન્ય અનામત	2,000	ફર્નિચર	3,000
લેણદારો	8,000	સ્ટોક	6,600
દેવી હૂંડી	2,000	દેવાદારો	7,000
		રોકડ	400
	27,000		27,000

ભાગીદારી કરારમાં થયેલ જોગવાઈ અને ભાગીદારોએ નક્કી કર્યા મુજબ, ભાગીદાર નિવૃત્ત થાય ત્યારે

- (1) પેઢીની પાઘડીની કિંમત રૂ. 7,000 નક્કી કરવી.
- (2) જમીન-મકાનની રૂ. 7,000 અને ફર્નિચરની રૂ. 2,000 કિંમત નક્કી થઈ.

- (3) સ્ટોક 10% વધુ કિંમતે બતાવેલ છે.
- (4) E ને રૂા. 5,000 તરત જ ચૂકવી દેવા અને બાકીની રકમ લોન તરીકે રાખવી.
- (5) F અને G એ 'E' ને ચૂકવવા માટે અને રૂા. 2,000 કાર્યશીલ મૂડી તરીકે (રોકડ) રાખવા માટે સરખે હિસ્સે જરૂરી રોકડ લાવવાની રહેશે.

જરૂરી ખાતાં અને પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

- 33) નેશનલ ટેક્ષટાઇલ્સ લિમિટેડે રૂા. 10 નો એક એવા 12,00,000 ઇક્વિટી શેર બહાર પાડ્યા જેના પર નીચે મુજબ રકમ ચૂકવવાની હતી.

અરજી વખતે શેર દીઠ	₹ 4
મંજૂરી વખતે શેર દીઠ	₹ 4
છેલ્લા હપ્તા વખતે શેર દીઠ	₹ 2

કંપનીએ જાહેર જનતામાંથી 15,50,000 ઇક્વિટી શેર માટે અરજીઓ મળી. વધારાની મળેલ અરજીઓ નામંજૂર કરી તેના પર અરજી વખતે મળેલ નાણાં અરજદારોને પરત કરવામાં આવ્યા.

શાહ કે જેના 2,000 શેર મંજૂર કરવામાં આવ્યા હતા તેણે છેલ્લા હપ્તા વખતની રકમ ચૂકવી ન હતી. કંપનીએ શાહના શેર જપ્ત કર્યા અને બધા જ શેર, શેરદીઠ રૂા. 7.50 લેખે પુરેપુરા ભરપાઈ થયેલા તરીકે ફરી બહાર પાડ્યા. જે બધા જ શેર ઠાકરે ખરીદી લીધા હતા.

ઉપરના વ્યવહારો નોંધવા કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ પસાર કરો (બા. જે. જરૂરી નથી).

અથવા

ભારત ફુડ પ્રોડક્ટ્સ લિમિટેડે 80,000 ઇક્વિટી શેર શેરદીઠ રૂા. 10 ના ભાવે જાહેર જનતામાં બહાર પાડ્યા. કંપનીએ નીચે મુજબ રકમ મંગાવી હતી.

અરજી વખતે	₹ 4
મંજૂરી વખતે	₹ 3
આખરી હપ્તા પેટે	₹ 3

જાહેર જનતા પાસેથી કુલ 1,20,000 શેરની અરજીઓ મળી હતી. જેની કંપનીએ નીચે પ્રમાણે શેરની ફાળવણી કરી હતી.

32,000 શેર અરજદારોના પુરેપુરા શેર મંજૂર કર્યા 24,000 શેર અરજદારોનો એકપણ શેર મંજૂર ન કર્યા 64,000 શેર અરજદારોના 48,000 શેર મંજૂર કર્યા.

બધીજ રકમ સમયસર મળી ગઈ હતી. ઉપરની વિગતો પરથી કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ પસાર કરો (બા. જે. જરૂરી નથી.). 26851000

વિભાગ - F

- નીચેના 34 અને 35 નિબંધ પ્રકાર ના પ્રશ્નો છે. દરેકના 11 ગુણ છે.

[22]

- 34) શુભ અને લાભ એક પેઢીના ભાગીદારો છે. તા. 31-3-2018 ના રોજ ના કાચા સરવૈયા અને હવાલાઓ પરથી વેપાર ખાતું, નફા-નુકસાન ખાતું, નફા-નુકસાનની ફાળવણી ખાતું, મુડી ખાતાં અને પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો.

પેઢીનું તા. 31-03-2018 ના રોજનું કાચું સરવૈયું

ઉધાર બાકી	રકમ ₹	જમા બાકી	રકમ ₹
ઉપાડ :		મુડી ખાતાં :	
શુભ	4,800	શુભ	24,000
લાભ	3,200	લાભ	16,000
વ્યવસ્થિત ખરીદી	1,06,000	વેચાણ	2,00,000
માલ સ્ટોક (31-3-18)	28,000	દેવું	30,000
લેણું	48,000	નમૂનાથી વહેંચેલ માલ	2,000
મજૂરી-પગાર	10,000	બેંક ઓવરડ્રાફ્ટ	14,000
વેપાર ખર્ચા	16,000		
મકાન	50,000		
ફર્નિચર / ફિટીંગ્સ	10,000		

ઓફીસ સાધનો	4,000		
પેકિંગ સામગ્રીનો સ્ટોક	4,000		
રોકડ સિલક	2,000		
	2,86,000		2,86,000

હવાલાઓ :

- (1) મૂડી પર 8% લેખે અને ઉપાડ પર 12% લેખે વ્યાજ ગણવાનું છે. શુભે દર માસના અંતે રૂ. 400 અને લાભે તા. 1-10-2017 ના રોજ ઉપાડ કર્યો હતો.
- (2) રૂ. 10,000 ના ઉધાર વેચાણની નોંધ કરવાની બાકી છે તથા માર્ચ 2018 ની વેચાણ નોંધનો સરવાળો ભૂલથી 2,000 રૂ. વધુ ગણેલ છે.
- (3) રૂ. 2,000 ની વધારાની ઘાલખાધ માંડી વાળો અને 5% ઘાલખાધ અનામતની જોગવાઈ કરો.
- (4) રૂ. 4,000 નું ફિટિંગ્સ નકામું થઈ ગયું છે. જેની ચોપડે નોંધ કરવાની બાકી છે.
- (5) એક ગ્રાહકને માલ પુરો પાડવાનો કરાર પૂરો નહિ કરી શકવા બદલ કોર્ટે રૂ. 4,000 નો દાવો મંજૂર કર્યો છે.
- (6) ચૂકવવાની બાકી મજૂરી રૂ. 2,000 મજૂરી ખાતે નોંધ્યા છે. પરંતુ ચૂકવવાની બાકી મજૂરી ખાતું કાચા સરવૈયામાં નોંધવાનું રહી ગયું છે

- 35) નીચેની બાકીઓ સ્ટાર લિમિટેડના ચોપડામાંથી લેવામાં આવી છે. આ બાકીઓ પરથી તા. 31-03-2018 ના રોજનું પાકું સરવૈયું કંપની ધારા 2013 ના પરિશિષ્ટ III મુજબ તૈયાર કરો.

તા. 31-03-2018 ના રોજનું પાકું સરવૈયું

ઉધાર બાકી	રકમ ₹	જમા બાકી	રકમ ₹
મળવાનું બાકી વ્યાજ	3,000	વેપારી દેવાં	30,000
પ્લાન્ટ - યંત્રો	6,00,000	લાંબા ગાળાની જોગવાઈઓ	60,000
રોકડ હાથ પર	37,000	અનામત અને વધારો	1,10,000
ટ્રેડ માર્ક	20,000	અન્ય ચાલુ જવાબદારીઓ	25,000
દેવાદારો	42,000	ટૂંકા ગાળાનાં ઉછીનાં નાણાં	24,000
10% ના નર્મદા બોન્ડ	70,000	શેર મૂડી	3,50,000
છૂટા ભાગો	18,000	ટૂંકા ગાળાની જોગવાઈઓ	35,000
ટેલિફોન ડિપોઝીટ	30,000	લાંબા ગાળાનાં ઉછીનાં નાણાં	1,20,000
મ્યુચ્યુઅલ ફંડના યુનીટ (કામચલાઉ)	10,000	અન્ય લાંબા ગાળાની જવાબદારીઓ	76,000
	8,30,000		8,30,000

